

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२०७३/७४

हरप्लेस वार्षिक प्रतिवेदन, २०७४

प्रकाशकः

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानूनी सेवा केन्द्र,
हरप्लेस-नेपाल

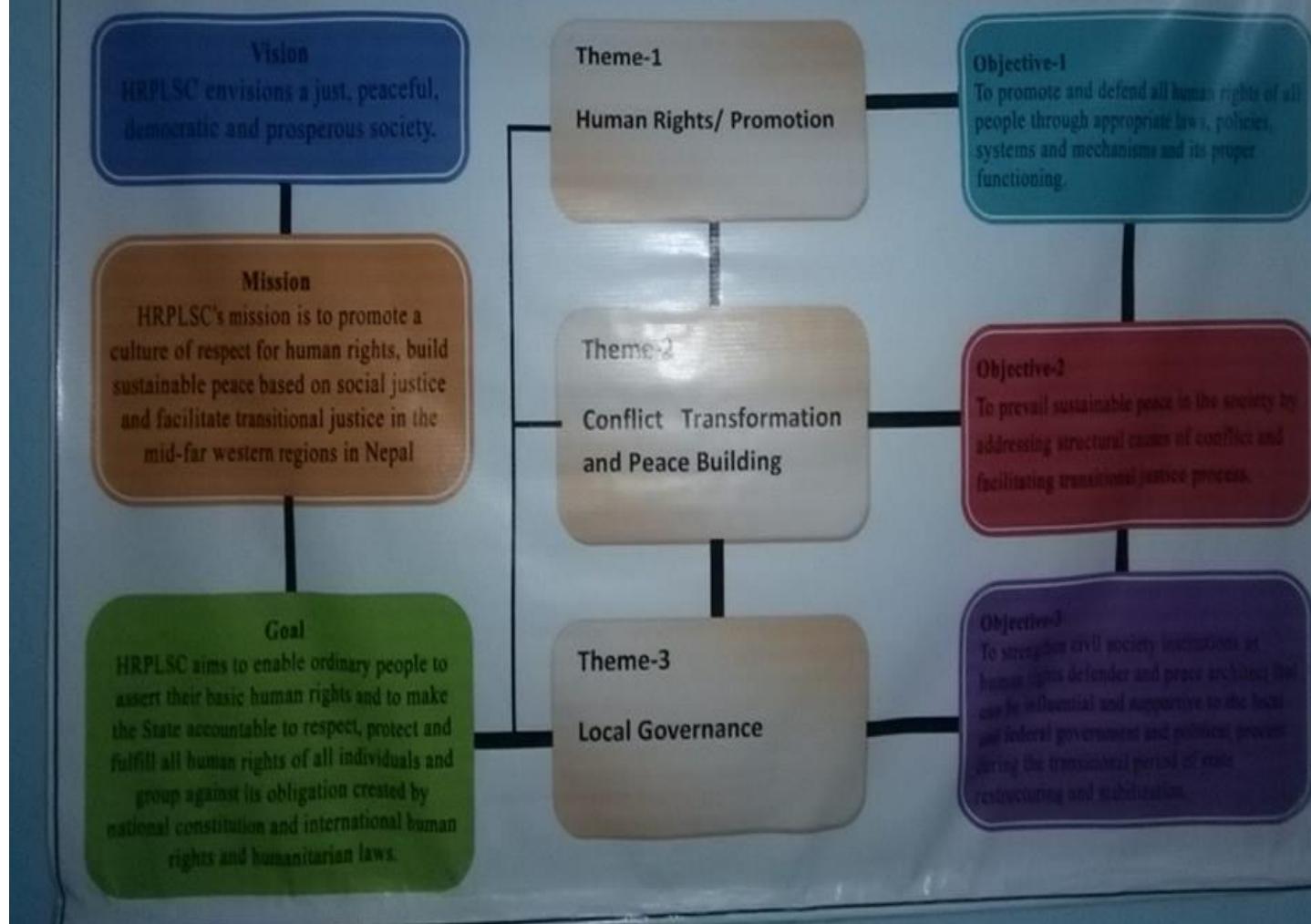
क्षेत्रिय कार्यालयः गणेशपुर ५ नेपालगांज : फोन नं ०८१ - ५२६७९५,
केन्द्रिय कार्यालय खलगाँा १ रुकुम फोन नं ०८८- ५३०२९२

Human Rights Protection and Legal Service Centre, HRPLSC-Nepal

Website; www.hrplsc.org.np, E-mail; hrplsc@wlink.com.np, Tel. Phone No.+977-81-526796

Address: Ganeshpur-4, Nepalgunj Sub-metropolitan Banke

विषय सूची

१	संस्थाको परिचय	
२	हरप्लेसको संस्थागत संरचना	५
३	हरप्लेसका निति, प्रक्रिया र प्रणाली	६
४	हरप्लेसका मुख्य क्षेत्र	७
५	हरप्लेस कार्यक्षेत्र नक्सा	८
६	हरप्लेसले सञ्चालन गरेका मुख्य क्रियाकलाप र उपलब्धीहरु	११
७	मानवअधिकार सम्बद्धन र प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा	११
८	द्वन्द्वरूपान्तरण र शान्ति निर्माणको क्षेत्रमा	१२
९	सुशासन र जवाफदेहीताको क्षेत्रमा	१६
१०	संस्थागत क्षमता विकासको क्षेत्रमा	१८
११	हरप्लेसले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरुको सर्वित्त जानकारी	१९
१२	वित्तिय विवरण	२२

मन्त्र्य

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानूनी सेवा केन्द्र, हरप्लेस विगत १७ वर्ष देखी मानवअधिकारको सम्बद्ध र प्रवर्द्धन, द्वन्द्व रुपान्तरण र शान्ति स्थापना र सामाजिक जवाफदेहीता अभिवृद्धीको क्षेत्रमा काम गर्दै आइरहेको कुरा सर्वविधितै छ ।

यो वर्ष साखगरि राज्यको पुर्नसंरचना, स्थानीय तहको निर्वाचन मार्फत जनप्रतिनिधिहरुको छनौट, अधिकार सम्पन्न स्थानीय निकाय जस्ता उल्लेखनिय कार्यले नागरिकहरुमा एक फरक आशा पलाएको छ। दिगो विकास, शान्ति र सम्बृद्धीको लागी अवसरका साथै एक समय सावित देखिन्छ। यद्यपि विगत लामो समय देखी ओभेलमा पदै आएको संकमणकालिन न्यायको सवाललाई सम्बोधन, राज्यको पुर्नसंरचना संगै स्थानीय निकाय लाई दिएको जिम्मेवारी वाडफाड संगै स्थानीय निकायको शुसासन कायम गरि विधिको शासन, जनसहभागिता, उत्तरदायी सरकार निर्माण गर्नु एक चुनौति रहेको छ। यस सन्दर्भमा समाजमा वंचितकरणमा पारिएका वर्ग र समुदायहरुको शासक्तिकरण, नागरिकलाई अधिकार र कर्तव्यको वोध गराउदै अधिकार र कर्तव्यका विषयमा वोध गराउनु आवश्यक देखिन्छ। सचेत नागरिकको निर्माण, सशसक्त नागरिक समाज संस्था, राज्य, निजि क्षेत्र विच प्रभावकारी समन्वय, सकार्यका आधार पारस्परिक जवाफदेहीता निर्माण गर्नु पनि त्यक्तिकै जरुरी छ। यस मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै संस्थाले आ.व. ०७३/७४ मा मध्यपश्चिम क्षेत्रका रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, दाढ, वाँके र वर्दिया जिल्लामा संस्थाले प्राप्त गरेका सकारात्मक उपलब्धी, सिकाई र असल अभ्यासलाई दस्तावेजीकरण गरी आदान प्रदान गर्ने उद्देश्यले यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ। संस्थाले प्रयास गरेका असल अभ्यासवाट प्राप्त उपलब्धीहरुलाई अभिलेखीकृत गर्न उपयोगी हुने विश्वास लिएका छौं।

यस अवसरमा संस्थाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अभियानमा समन्वय र सहकार्य गर्दै हातेमालो गर्ने स्थानीय संकमणकालीन न्याय तथा शान्ति मंच, शिक्षक, विद्यार्थी, समुदायका नागरिक, जिल्ला स्थित पत्रकार र मानवअधिकारकर्मी, नागरिक समाज र सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छौं साथै कार्यक्रम सञ्चालनकालागी आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने सहयोगी Governance Facility, USAID/FHI360/World Bank/PRAN/CECI र जिल्ला विकास समिति रुकुम प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं।

टोप बहादुर खड्का
कार्यकारी प्रमुख
हरप्लेस

ललित बुढामगर
अध्यक्ष हरप्लेस

हरप्लेस एक परिचय

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानूनी सेवा केन्द्र, हरप्लेस-नेपाल एक मुनाफारहित सामाजिक गैरसरकारी संस्था हो । वि.सं २०५७ सालमा साविकको रुकुम जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा दर्ता भई संस्थागतरूपमा स्थापना भएको हो । हाल प्रदेश नं ६ को पश्चिम रुकुम जिल्लामा केन्द्रिय कार्यालय, प्रदेश नं ५ का नेपालगञ्ज वाँकेमा क्षेत्रिय कार्यालय र दाढ, प्युठान, रोल्पा र वर्दिया जिल्लामा शाखा कार्यालय र प्रदेश नं ६ को सल्यान जिल्लामा जिल्ला शाखाका रूपमा स्थापित भई कार्यक्रम संचालन र व्यवस्थापन गर्दै आएको छ ।

मानवअधिकारको सम्बद्धन र प्रवर्द्धन, दिगो शान्ति स्थापना र सामाजिक जवाफदेहीताका लागी विधिको शासन, जनताको सहभागिता, जवाफदेही सरकार, निश्पक्ष प्रशासन र कर्मचारी उत्तरदायी हुनु एक असल व्यवस्थाको आवश्यकता हो । उक्त कुरालाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय सरकार संग समन्वय, सहकार्यका आधारमा असल अभ्यासहरूको आरम्भ गर्न सकिन्छ भनेर हरप्लेसले संस्थाका गतिविधिहरूलाई सञ्चालन गरिरहेको छ । अर्को तिर पारस्पारिक जवाफदेहीताका आधारमा नागरिकलाई अधिकार र कर्तव्यको वोध गराउदै अधिकारमुखी अवधारणाका आधारमा एक कर्तव्यनिष्ठ, सक्षम र सचेत नागरिक निर्माण गर्ने अभियानको निरन्तरता रहेको छ । अन्तहः हरप्लेस मानवअधिकारको सम्मान गर्ने संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्ने र दिगो शान्ति स्थापना गर्ने कार्यमा प्रयासरत रहेको छ ।

सामाजिक रूपान्तरणकालागी सरोकारवाला निकायहरू, समुदायमा रहेका सिमान्तकृत वा बंचितिकरणमा पारिएका व्यक्ति, छन्दपीडित

एकलमहिला, दलित, महिला, वालवालीका, अवसरवाट बंचित युवाहरु, विद्यालयका विद्यार्थीहरु र शिक्षकहरु, बडा नागरिक मंच, सचेतना केन्द्रहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नागरिक समाज, मानव अधिकारवादि संस्थाहरु, राजनैतिक दलहरु र सुरक्षाकर्मीहरु संग सहकार्य गरी कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ ।

परिकल्पना: हरप्लेसले न्यायपुर्ण, शान्त, लोकतान्त्रिक र सम्बृद्ध समाजको परिकल्पना गर्दैछ ।

ध्येय :नेपालको मध्यपश्चिम क्षेत्रमा सामाजिक न्यायमा आधारित मानवअधिकारको सम्मान गर्ने संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्ने र दिगो शान्ति स्थापना गर्ने ।

लक्ष्य :हरप्लेसले नागरिकहरूलाई आधारभूत अधिकारको दावी गर्नको लागि सशक्त वनाउदै राज्यलाई मानवअधिकारको संरक्षणकालागी उत्तरदायी बनाउने लक्ष्य राखेको छ ।

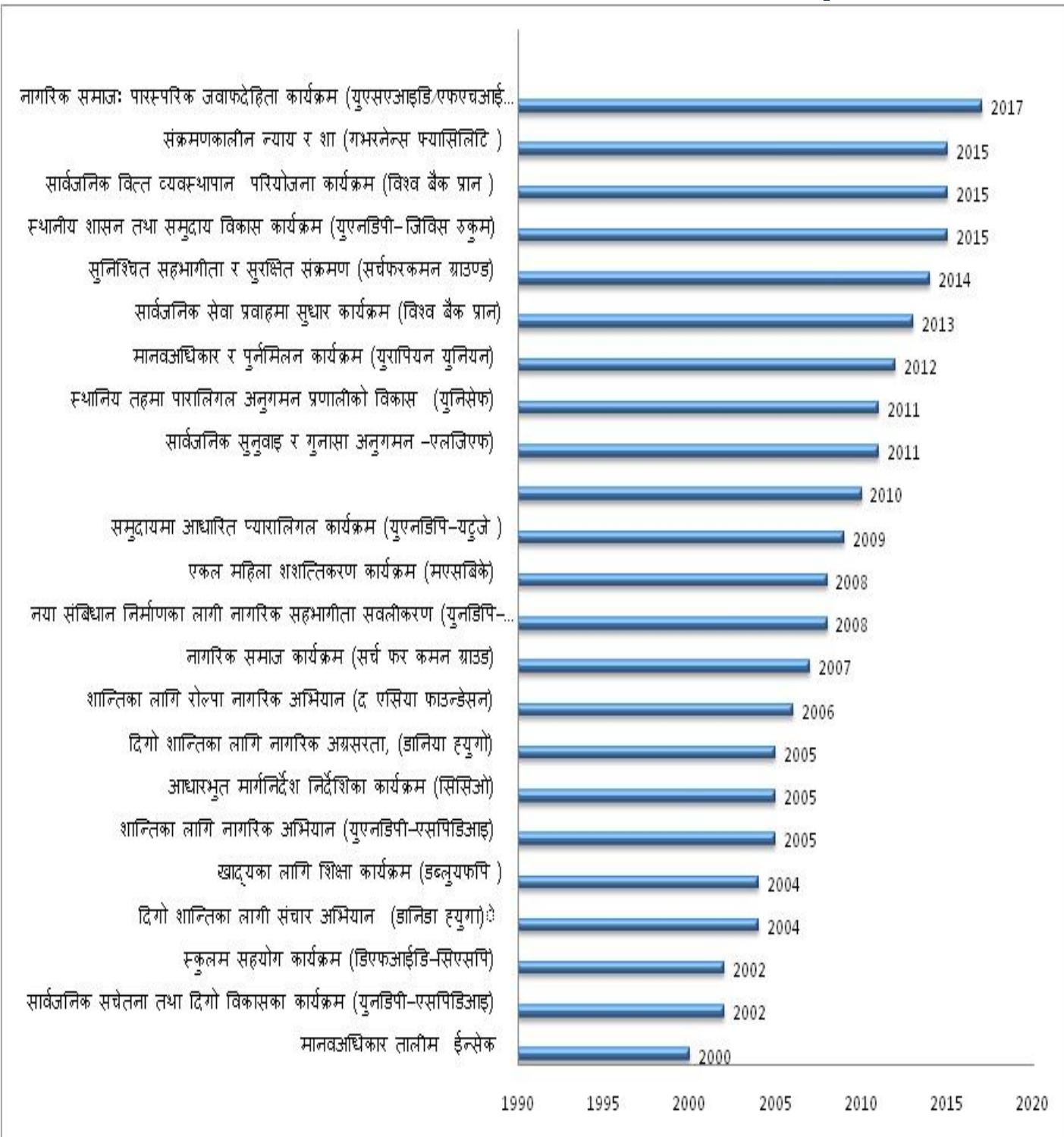
उद्देश्यःन्यायपुर्ण, शान्त, लोकतान्त्रिक र सम्बृद्ध समाजको निर्माणकालागी नेपालको मध्यपश्चिम क्षेत्रमा सामाजिक न्यायमा आधारित मानवअधिकारको सम्मान गर्ने संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्ने र दिगो शान्ति स्थापना गर्ने परिकल्पना सहित निम्न तत्कालीन उद्देश्य राखेको छ ।

१. राज्यको कानून, निति, प्रणाली र संयन्त्रहरूको सुदृढीकरण प्रक्रियामा सबै नागरिको मानव अधिकारको प्रवर्द्धन गर्ने ।

२. द्वन्द्व र अन्यायका प्रक्रियाहरूका संस्थागत कारणहरूलाई सम्बोधन गर्दै समाजमा संकमणकालिन र सामाजिक न्यायलाई जोड दिने

३. राज्य पुर्नसंरचनाको क्रममा स्थानीय प्रदेश र संघीय सरकारलाई सहयोग गर्ने जनता, नागरिक समाज संस्थाहरूलाई मानवअधिकार र शान्ति प्रवर्द्धनकर्ताको रूपमा सशक्त वनाउने ।

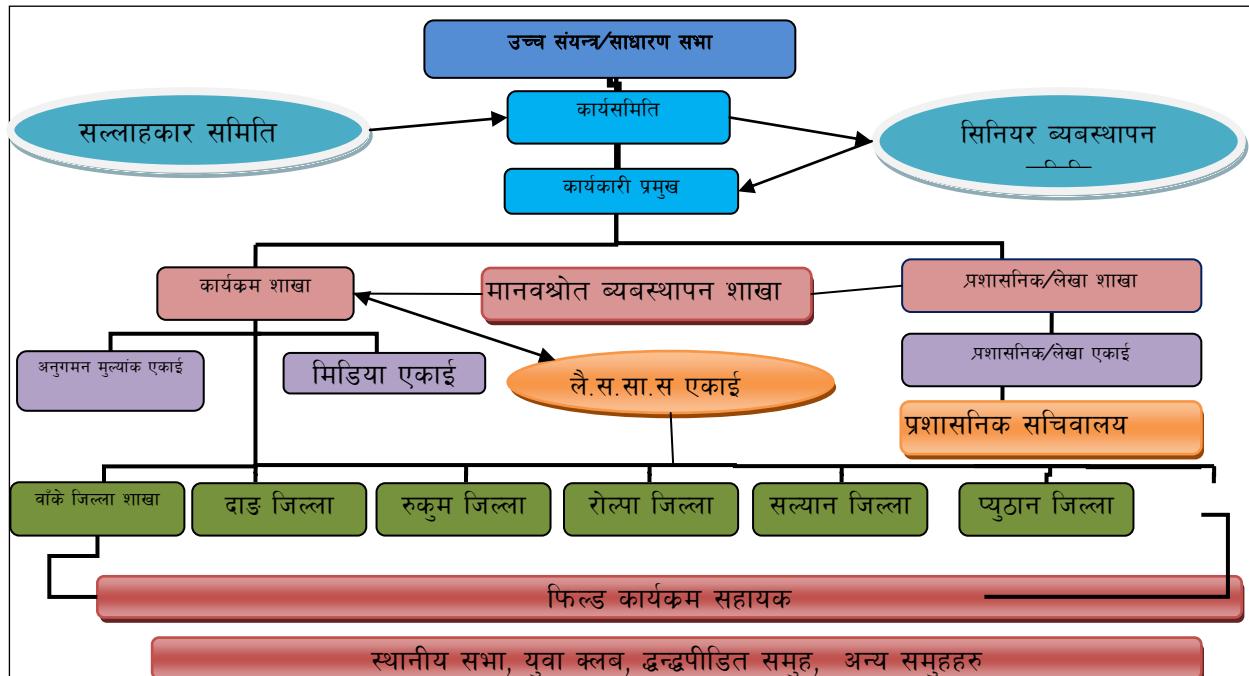
हरप्लेसले विगत १७ वर्ष देखि हाल सम्म मानवअधिकारको सम्बद्धन र प्रवर्द्धन, द्वन्द्व रूपान्तरण तथा शान्ति स्थापना र सामाजिक जवाफदेहिताको क्षेत्रमा सञ्चालन गरेका परियोजनाहरु र दातृनिकायहरु :

हरप्लेसको संस्थागत संरचना :

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानुनी सेवा केन्द्र, हरप्लेसले संस्थाद्वारा सञ्चालन गरिने कार्यक्रम लाई पारदर्शी, जवाफदेही, व्यवस्थित र

हरप्लेस-नेपालले सामाजिक रूपान्तरण र सामाजिक न्यायको क्षेत्रमा काम गर्दा अपनाएका असल अभ्यासहरूलाई आत्मसाथ गर्दै

प्रभावकारी कार्यान्वयनकालागी निम्न अनुसारको संस्थागत संरचना स्थापना गरेको छ । सोही अनुसार संस्थामा कार्यसमितिका पदाधिकारी, सल्लाहकार समिति र कर्मचारीहरूको कार्यविभाजन गरिएको छ । हरप्लेसले केन्द्र, क्षेत्र र जिल्ला कार्यालयहरूको व्यवस्थापन गरेको छ । भने संस्थाले अभ्यास गर्दै आएका असल कार्यहरूलाई आत्मसाथ गर्दै संस्थाको आन्तरिक सुशासन, जवाफदेहिता कायम गर्न विभिन्न नितिहरूको निर्माण तथा संस्थाको आन्तरिक संरचनामा कार्यान्वयन गरेको छ । यो अभ्यासले संस्थाद्वारा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन र व्यवस्थापन गरि परिणाममुखी बनाउन टेवा पुगेको छ ।

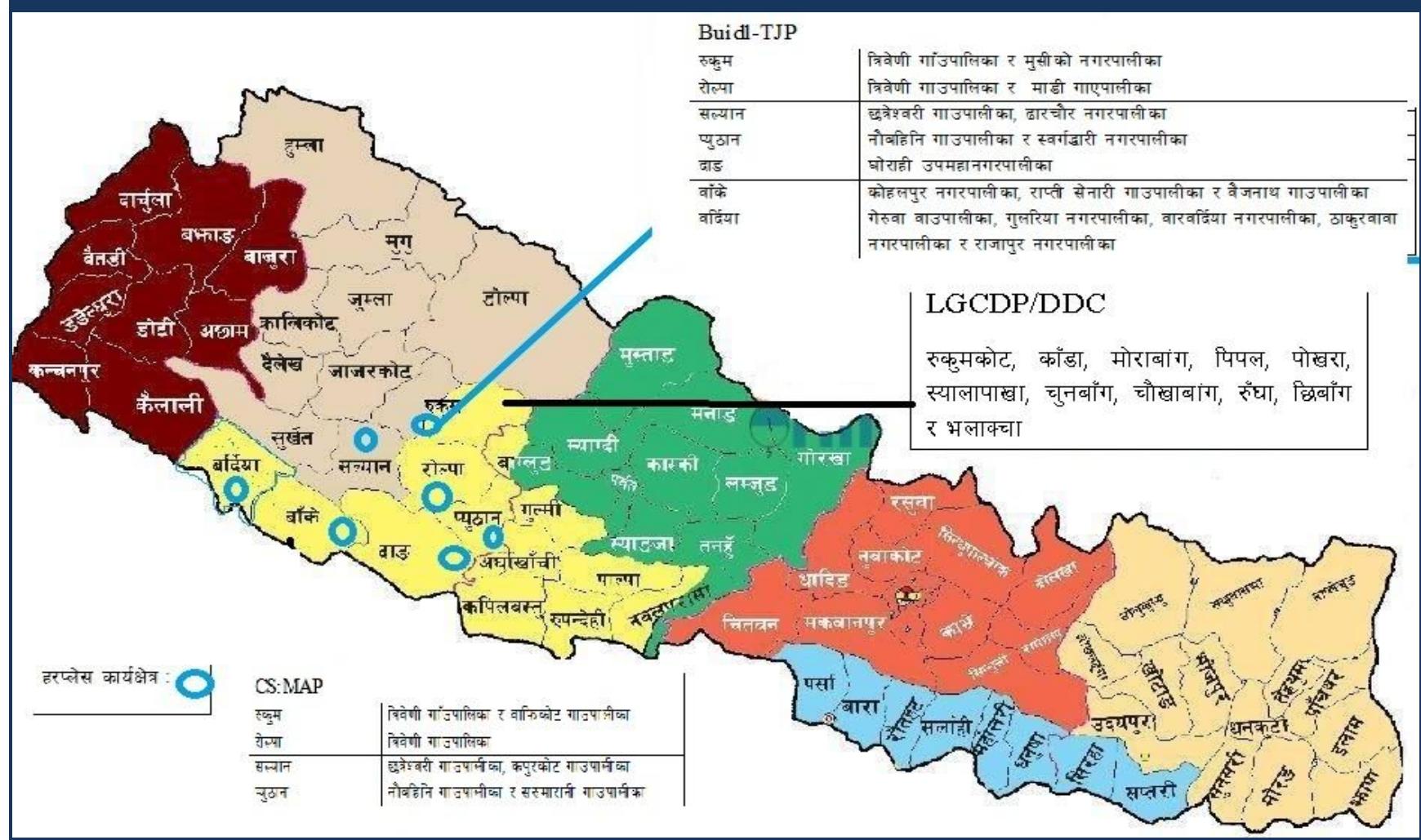
हरप्लेसका निति, प्रक्रिया र प्रणाली

संस्थागत सुदृढ गर्न नयाँ प्रणालीहरूको खोजी गर्दै कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सुशासन निति २०१०, आर्थिक तथा प्रशासनिक निति २०१२, मानवश्रोत व्यवस्थापन निति २०१२, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण निति २०१२, स्रोत व्यवस्थापन निति २०१२, दर्घकालिन रणनितिक योजना २०१२-२०१६ र संस्थाको आचार संहिता जस्ता निति निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्दै आएको छ ।

हरप्लेसको कामका मुख्य क्षेत्र :

- (क) मानवअधिकार सम्वर्द्धन तथा प्रवर्द्धन (ख)
- द्वन्द्व रूपान्तरण र शान्ति निर्माण (ग) सुशासन र जवाफदेहिता (घ) संस्थागत क्षमता विकास

हरप्लेसको कार्य क्षेत्र नक्सांकन

परियोजनाको सारांस

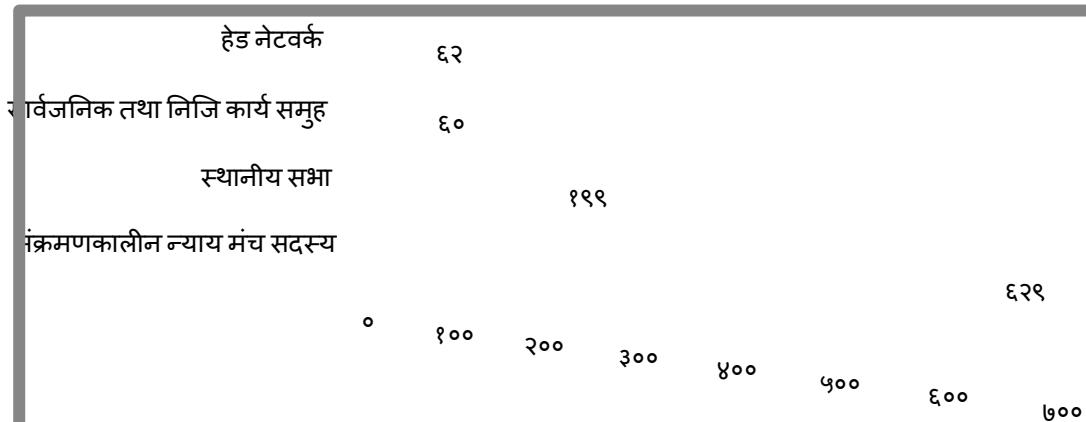
मानवअधिकार संरक्षण तथा कानुनी सेवा केन्द्र, हरप्लेसले विगत वर्ष भै यस वर्ष पनि मानवअधिकार संरक्षण तथा सम्बद्धन, द्वन्द्व रूपान्तरण र शान्ति स्थापना र सामाजिक जवाफदेहिताको क्षेत्रमा विभिन्न परियोजना मार्फत सामाजिक जागरणका कार्यक्रम, स्थानीय नागरिकहरुको क्षमता अभिवृद्धी, वकालत र पैरवीका काम हरु प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न भएका छन् । विगत वर्ष भन्दा यो वर्ष राज्यको पुर्न संरचना, स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भई निर्वाचन मार्फत जनप्रतिनिधिहरुको छनौटले गर्दा नेपालको सामाजिक रूपान्तरणमा केहिरूपमा आशा लाग्दो देखिन्छ । यद्यपि विगत सशस्त्र द्वन्द्वको कम्मा भएका मृतक र वेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरुको परिवार लाई न्याय दिनका लागी बनेका आयोगहरु उपलब्धी विहिन, संक्रमणकालिन न्यायको विषयमा अन्यौलता, पीडितको आत्मबिश्वासका कमी स्थानीय तहमा उनीहरुको सहभागिता सुनिश्चित नहुनु, संक्रमणकालीन न्यायमा शंकाट सृजना भएको छ । भने शुसासन र सामाजिक जवाफदेहीता अभिवृद्धीका लागी स्थानीय तहमा प्रभावकारी संयन्त्रको अभाव जस्था समस्या यथावत नै रहे ।

यस सन्दर्भमा हरप्लेसले यस वर्ष मुख्यरूपमा संक्रमणकालिन न्याय र शान्ति निर्माणका लागी स्थानीय क्षमता विकास कार्यक्रम रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, दाढ, वाँके र वर्दिया मा सन्चालनमा निरन्तरता रहयो, नागरिक समाजः पारस्पारिक जवाफदेहीता कार्यक्रम रुकुम, रोल्पा, सल्यान र प्युठान जिल्लामा सन्चालन भयो र स्थानीय शास तथा समुदाय विकास कार्यक्रम रुकुम जिल्लाका साविकका १० वटा गाविसमा सन्चालन भयो । विभिन्न परियोजना अन्तर्गत हरप्लेसले स्थानीय समुदायको क्षमता अभिवृद्धी गर्न, स्थानीय सवालहरुको पैरव गीर्न, स्थानीय निकायमा पहुच अभिवृद्धी गरि सेवाको अवसरमा

पहुच, संक्रमणकालीन न्यायलाई सम्बोधनकालागी पैरवी, समाजमा विद्यमान द्वन्द्व रूपान्तरणका लागि द्वन्द्व पिडित परिवारहरुको क्षमता अभिवृद्धी, स्थानीय निकायहरुमा द्वन्द्व पीडितहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता, द्वन्द्व पिडितहरुको आत्म सम्मानका लागि जिल्लामा शान्ति स्मारक, स्थानीय निकायहरुलाई जवाफदेहीता, पारदर्शिताका लागी सचेतना अभियान, नागरिक र जनप्रतिनिधि विच सार्वजनिक सेवाका विषयमा अन्तर संवाद, पारस्पारिक जवाफदेहिताकालागी गाँउपालीका स्तरमा स्थानीय सभा, सार्वजनिक तथा निजि समुह निर्माण, नितिहरुको विश्लेषण जस्ता महत्वपूर्ण कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो ।

जस अन्तर्गत हरप्लेसले मुख्यतया रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, वाँके र वर्दिया जिल्लामा सुरक्षाकर्मीहरुलाई ६ वटा मानवअधिकार र शान्ति निर्माण सम्बन्धी तालीम, ७ वटा जिल्लामा युवाक्लब लाई तालीम, ३५ वटा विद्यालयमा मानवअधिकार शिक्षा सन्चालन र मानवअधिकार शिक्षा माला भाग ४ निर्माण तथा प्रकाशन, ४ वटा जिल्लामा शान्ति स्मारक निर्माणको काम प्रारम्भ, २४८ संक्रमणकालीन न्याय तथा शान्ति मंचको बैठक, १५९ सरोकारवाला निकाय संग संवाद, रेडियो शान्ति जागरण कार्यक्रम २४ वटा र १६८ वटा प्रशारण, अन्तरसास्कृतिक कार्यक्रम ७ वटा, दिवसीय कार्यक्रम १४ वटा, ८ वटा स्थानीय सभा गठन, ४ वटा जिल्लामा सार्वजनिक तथा निति समुह निर्माण, ४ वटा LDAG गठन, ४ वटा जिल्लामा सृजनशिल शाखा स्थापनाको शुरुवात, १ पटक साभा सभा आयोजना, २ वटा मिडिया मोवाइल क्याम्प, ४ वटा जिल्लामा HEAD नेटवर्क गठन, ३ पटक सार्वजनिक नितिहरुको विश्लेषण, ७ पटक सरोकारवाला संग अनुगमन जस्ता क्रियाकलापहरु आयोजना गरिएको थियो । भने हरप्लेसले सस्था र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि पनि

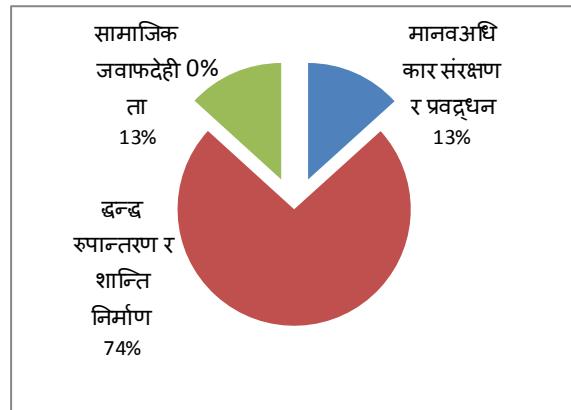
सस्थागत क्षमता विश्लेषण कार्यशला, जेसी कर्मचारीको क्षमता विकासका लागी अडिट, पैरवी योजना विश्लेषण गरेको थियो भने सामाजिक जवाफदेहीता तालिम, जेसी, श्रोत परिचालन तालीम जस्ता विषयमा क्षमता विकास भएको छ।

हरप्लेसले स्थानीय स्तर र जिल्ला स्तरमा सञ्चालन गरेका कार्यक्रमबाट महत्वपूर्ण उपलब्धी प्राप्त भएका छन् जसमा (क) रुकुम, सल्यान, प्युठान र वर्दिया जिल्लामा विगत शासस्त्र ढन्दका पिडितहरूको आत्म सम्मानकालागी जिल्लामा सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग र समन्वयमा शान्ति स्मारक निर्माणको महत्वपूर्ण अभ्यास भएको छ (ख) स्थानीय निकायहरू संग ढन्द पिडितहरूको समन्वय, सहकार्यको वातावरण सृजना भएको छ, जसले ढन्दपिडितहरूको क्षमता अभिवृदीका लागी वजेट विनियोजन समेत भएको छ (ग) सुरक्षाकर्मी र युवा क्लबहरूलाई मानवअधिकार तालिम प्रदान भएको छ जसले स्थानीय स्तरमा मानवअधिकार प्रवर्द्धन र शान्ति निर्माणका काममा टेवा पुगेको छ। (घ) जिल्लामा सुशासन अभिवृदीका लागी सुन्य भष्टाचारको अभियानले पारदर्शिता, जवाफदेहीतालाई प्रवर्द्धन गरेको छ। (ङ) रुकुम, सल्यान, रोल्या र प्युठान

जिल्लामा निर्वाचित जनप्रनिधिहरूको सहकार्य र समन्वयमा स्थानीय सवालहरूको सम्बोधनका लागी गाउमा स्थानीय सभा र जिल्लामा साभा सभाहरु निर्माण भई सवालको पैरवीका लागी वातावरण निर्माण भएको छ। साथै स्थानीय नागरिक लाई सहज सुचना प्रवाहका लागी ४ वटा जिल्लामा सृजनशिल शाखाको स्थापना को शुरुवात भएको छ।

यस वर्षको खर्च विश्लेषण गर्दा

हरप्लेसले सञ्चालन गरेका महत्वपूर्ण क्रियाकलाप तथा उपलब्धीहरु :

उद्देश्य-१, मानवअधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन

क. सुरक्षाकर्मीलाई मानवअधिकार तालीम

हरप्लेसले रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, वाँके र दाढ जिल्लामा सुरक्षाकर्मीहरुका लागि मानवअधिकार, संक्रमणकालीन न्याय र शान्ति निर्माण सम्बन्धी ३ दिने तालिम गते सम्पन्न भएको छ। मानव अधिकारको सम्मान संरक्षण र सुरक्षा गर्ने दायित्व खास गरि सुरक्षाकर्मीको हुने भएकोले उनीहरूलाई मानव अधिकार, यसका मूल्य मान्यता, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून, संक्रमणकालिन न्याय, यसको प्रक्रिया र शान्ति निर्माणका विषयमा अभिमुखीकरण गर्ने उद्देश्यले हरप्लेसले उक्त तालिमको आयोजना गरेको हो।

तालिममा मानव अधिकारको अवधारणा, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून, मानवअधिकार सम्बन्धी विभिन्न महासन्धी र नेपाल सन्दर्भ, संक्रमणकालीन न्याय र यसको प्रक्रिया, द्वन्द्व समाधान, व्यवस्थापन तथा रूपान्तरण र शान्ति निर्माण, मानव अधिकारको संरक्षणमा राज्यको दायित्व र सुरक्षाकर्मीको भूमिका, दंगा नियन्त्रण र सुरक्षाकर्मीद्वारा गरिने शक्तिको प्रयोग लगातका विषयमा छलफल गरिएको थियो। तालिमको सहजिकरण त्रिभूवन विश्वविद्यालयका

उपप्राध्यापक अधिवक्ता मिलन श्रेष्ठ, अधिवक्ता बसन्त गौतमले गर्नुभएको थियो। ३ दिनसम्म सञ्चालन भएको उक्त तालिमको एक औपचारिक समारोहका बीच समापन गरिएको थियो। तालिम समापन कार्यक्रममा बोल्डे प्रमुख अतिथि एवं मुसीकोट नगरपालिकाका

**६ जिल्लामा १४१ जना
सुरक्षाकर्मीलाई
मानवअधिकार तालीम**

प्रमुख देवीलाल गौतमले नागरिकलाई मानव अधिकारको महशुस गराउने क्षेत्रमा सुरक्षाकर्मी रहेको हुँदा सजग भएर काम गर्न यो तालिमले सहयोग गरेको बताउनुभयो। उक्त तालिमको आयोजना जिल्लामा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको समन्वय र सहकार्यमा आयोजना गरिएको थियो। तालीमको समापन पछि सहभागीहरूले कार्ययोजना निर्माण गरे।

ख) युवाहरुलाई मानवअधिकार सम्बन्धी तालीम

हरप्लेसले रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, दाढ, वाँके र वर्दिया जिल्लाका १४६ जना युवाहरुलाई मानवअधिकार र सिर्जनात्मक द्रुन्द्व व्यवस्थापन, र संक्रमणकालीन न्याय सम्बन्धि जिल्ला स्तरीय तीन दिने तालिम सम्पन्न भएको छ। तालिममा मानवअधिकारको अवधारणा, विकास र महत्व, द्रुन्द्वको परिभाषा, द्रुन्द्वका कारण, सकारात्मक र नकारात्मक द्रुन्द्व र विगतको युद्धले महिला र बालबालिकामा पारेको प्रभाव, द्रुन्द्व र हिंसाको भिन्नता, द्रुन्द्व विश्लेषण विधि, रचनात्मक द्रुन्द्व समाधानका विधि, प्रक्रिया, मेलमिलाप, संवाद र मध्यस्थ मानवअधिकार उल्लंघन, ज्यादति र अपराध, समाजमा हुने घटनाको विश्लेषण र कस्ता घटना मेलमिलाप गर्न सकिन्छ र कस्ता मिल्दैन भन्ने बारे सहजीकरण भयो। साथै नेपालमा संक्रमणकालिन न्याय प्रक्रिया, वेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानविन आयोग र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको उजुरी प्रक्रियाबारे छलफल गरिएको थियो। अन्ततः समाजमा युवाले गर्नु पर्ने पहल र सामाजिक मुद्दा पहिचान गर्दै समस्या समाधानका लागि युवा क्लबले गर्ने कार्यको बारे चर्चा गर्दै कार्ययोजना निर्माण गरिएको थियो।

ग) विद्यालयमा मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा
हरप्लेसले रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, दाढ, वाँके र वर्दिया जिल्लाका गरि ३५ वटा विद्यालयमा मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा कक्षाको निरन्तरता दिएको छ। यस वर्ष मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा कक्षामा २९४० जनाले अध्ययन गरिरहेका छन्। विद्यालयलाई अधिकार र कर्तव्यको व्यवहारीक ज्ञान हासिल गराई स्वयम बालबालिका,

घरपरिवार र समाजमा समेत मानवअधिकार, द्रुन्द्व रूपान्तरण र शान्ति स्थापना सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्न बालबालिकालाई मानवअधिकार शिक्षा प्रदान गरिएको हो। मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा भाग ३ मा खास गरि बालबालिकालाई समाजमा द्रुन्द्व प्रतिको नकारात्मक बुझाईलाई सुधार गरि द्रुन्द्व मानव जीवनमा आवश्यक रहेको र द्रुन्द्व प्रति सकारात्मक बुझाई विकास गर्दै सहि सम्बोधन गर्ने र समाजमा दिगो शान्ति स्थापना गर्नमा टेवा पुर्याउने उद्देश्य रहेको छ।

- ० २९४० बालबालिकाले मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा कक्षा अध्ययन गर्दै।
- ० मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा भाग ४ निर्माण
- ० बालमैत्री स्थानीय शासनका वारेमा अध्यापन हुने

भने हरप्लेस भाग ४ मा मानव अधिकार कानून र नेपाल, नेपालको संविधान (२०७२) र राज्यको मूलभूत संरचन, नेपालको संविधान र कानूनमा स्थानीय सरकार, असल शासन र जनवकालत र बालमैत्री स्थानीय शासन का अध्यापन हुने भएको छ। राज्यको पुर्नसंरचना संगै स्थानीय निकायहरुलाई प्रदान गरिएका अधिकारहरू, सार्वजनिक सेवा, सार्वजनिक स्रोतहरुका वारेमा विद्यार्थीहरुलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले यो मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा भाग ४ निर्माण गरिएको हो। यो मानवअधिकार शिक्षाले विद्यालयमा अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरूले बालमैत्री शासनका वारेमा अध्ययन तथा जानकारी पछि विद्यालयले विद्यालयलाई नै बालमैत्री विद्यालय निर्माण गर्नमा सहयोग पुगोस भन्ने उद्देश्य राखिएको छ।

उद्देश्य-२, द्वन्द्व रूपान्तरण तथा शान्ति निर्माण

क) शान्ति स्मारक निर्माण

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानुनी सेवा केन्द्र, हरप्लेस नेपालले विगत सशस्त्र द्वन्द्वको समयमा मृतक र वेपत्ता व्यक्तिहरुको सम्झना र मृतक र वेपत्ता व्यक्तिहरुका आफन्तहरुको आत्म सम्मानका लागि रुकुम, सल्यान, प्युठान र वर्दिया जिल्लामा शान्ति स्मारकको निर्माण कार्य शुरुवात गरेको छ।

विस्तृत शान्ति सम्भौता भएको वर्षौं वित्यो, द्वन्द्व पीडितहरुलाई संकमणकालिन न्याका संयन्त्र

मार्फत उचित न्याय, अभियोजन, परिपुरण, संस्थागत सुधार मार्फत नेपालमा दिगो शान्तिको कामना गरियो। द्वन्द्वको कममा मृतक र वेपत्ता व्यक्तिको सत्य तथ्य पहिचान गर्ने, उनीहरुका आफन्तहरुलाई न्यायको व्यबस्थागर्ने भनिए पनि द्वन्द्व पीडितहरुले न्यायको महसुस गर्न सकिरहेको अवस्था छैन। यस सन्दर्भमा मानवअधिकार संरक्षण तथा कानुनी सेवा केन्द्र, हरप्लेसले द्वन्द्वको उदगम स्थलका रूपमा चिनिने रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, वाँके र वर्दिया जिल्लामा न्युनतम रूपमा जिल्ला स्तरमा शान्ति स्मारक निर्माण गरि पीडितहरुको आत्म सम्मान महसुसीकरण गराउनका लागी यो पहल शुरु गरेको हो। यस सन्दर्भमा हरप्लेस ले जिल्ला स्तरका शान्ति समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, जिल्ला समन्वय समितिहरु, जिल्ला स्थित राजनितिक दल, नागरिक समाजको समन्वय र सहकार्यमा यो

अभियान लाई अगाडी बढाएको हो। जस कममा प्युठानको खलंगा, सल्यानको खलंगा, रुकुमको खलंगा सल्ले र वर्दियाको गुलरियामा शान्ति स्मारक निर्माण कार्य भईरहेको छ। हरप्लेसले उक्त शान्ति स्मारकको निर्माणका लागि जिल्ला समन्वय समिति र शान्ति समिति, माननिय सांसद हरुको अीर्थक सहयोग प्राप्त वाट निर्माण कार्य भईरहेको छ। जस अन्तर्त वर्दिया जिल्लामा शान्ति समिति मार्फत शान्ति मन्त्रालयवाट १,७५,०००, रुकुममा मुसीकोट नगरपालिका वाट १००००० र जिल्ला समन्वय समितिवाट २०००००, प्युठानमा खलंगा गाउपालिकावाट १००००० र व्यक्ति ५१०००, सल्यान जिल्लामा सांसद विकास कोषवाट माननीय सांसद प्रकाश ज्वालावाट रु १००००० रकम शान्ति स्मारक निर्माणका लागी सहयोग भएको छ।

जिल्लामा शान्ति स्मारक निर्माणका लागी स्थानीय निकाय, राजनितिक दल, सुरक्षा निकाय, स्थानीय तहको समेत सकिय सहभागीता, सहयोग र समन्वय रहेको छ।

ख) शान्तिका लागि अन्तरसाँस्कृतिक अभियान

हरप्लेसले अन्तरजाती, धार्मिक, समुदाय, वर्ग हरुको विच आपसी सदभाव विकास गर्नका लागि अन्तर साँस्कृतिक अभियानको आयोजना भएको छ । रुकुम जिल्लामा द्वन्द्वपीडितहरुका बीचमा आपसी सदभाव र शान्ति कायम गर्नका त्रिवेणी गाउँपालिकाको सिमुतुमा तीज विशेष कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो जसमा १५० जनाको सहभागिता रहेको थियो । नवनिर्वाचित स्थानीय जनप्रतिनिधिहरु र द्वन्द्वपीडितहरुको सहभागितामा भएको उक्त कार्यक्रममा द्वन्द्वपीडितहरुले आफ्ना

पीडाहरु तीज गीतमार्फत व्यक्त गरेका छन् । सँधै आफ्ना पीडाहरुलाई लुकाएर बस्ने द्वन्द्वपीडित महिलाहरु तीजको अवसरमा यसरी रमाईलो गर्दा आफूलाई पीडा कम भएको महशुस भएको बताएका छन् । आपसी सदभाव तथा शुभकामना आदानप्रदान गरेर तीज मिलन कार्यक्रम गर्दा खुसी लागेको उनीहरुको भनाई छ । हरप्लेस रुकुमको आयोजनामा भएको उक्त कार्यक्रममा संक्रमणकालीन न्याय तथा शान्ति मञ्च भलाक्चा, रुङ्घा, खारा, मुरु र पेउघाका द्वन्द्वपीडितहरु र यस क्षेत्रबाट निर्वाचित वडा अध्यक्षहरु, महिला सदस्यहरु को सहभागीता भएको थियो ।

ग) गैससका चूनौति र आन्तरिक सुशासन सम्बन्धी अन्तर्क्रिया

हरप्लेसले राज्यको पुर्नसंरचना, स्थानीय निकायको निर्वाचन मार्फत जनप्रतिनिधिहरुको छनौछ संगै स्थानीय तहलाई प्रदान गरिएका अधिकार नगरपालिका र गाउँपालिकामा दिएको सन्दर्भमा स्थानीय स्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सबै स्थानीय तहहरुमा समन्वय, सहकार्य गर्ने क्रममा एकरुपता नभएको, संस्थाहरुलाई सबै स्थानीय तहमा दर्ता गर्ने कि नगर्ने भन्ने द्विविधा रहेको, गैससहरुको चूनौति एवं समस्यामा केन्द्रित रहेर अन्तर्क्रिया गरिएको थियो । संघ संस्था दर्ता ऐन अन्तर्गत जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा दर्ता भएका गैससहरुलाई सो ऐन खारेज नभएको अवस्थामा पुनः स्थानीय तहमा दर्ता गर्ने दोहोरो मापदण्ड लागु गर्न खोजेको भन्दै यसमा साभा बुझाई हुनुपर्ने सहभागीको भनाई छ । जिल्लामा स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी काम गर्ने गैससको सहभागितामा गठन गरिएको हेड-नेटवर्कको बैठक समेत बसेको छ । सोही बैठक तथा अन्तर्क्रियाबाट गैससप्रति स्थानीय तहको बुझाईमा एकरुपता ल्याउन र यी समस्या समाधानका लागि गैरसरकारी संस्था महासंघको नेतृत्वमा पहल गर्ने निर्णय समेत गरिएको छ । यस्ता बहस अन्य जिल्लामा पनि आयोजना गरिएका छन् । खासगरि राज्यको पुर्नसंरचना संगै नागरिक समाज संस्थाहरुको भुमिकाका वारेमा राज्यस्तरबाट व्यवस्था स्पस्ट नहुदा स्थानीयलाई कार्यान्वयन गर्नमा समस्या देखिएको हो । यस्ता बहसले दुवै पक्ष विच बुझाईमा एकरुपता कायम भई समन्वय र सहकार्यको वातावरण सृजना गर्ने उदेश्य राखिएको छ ।

घ) सचेतना अभिवृद्धी कार्यक्रम

- हरप्लेसले रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, वाँके र वर्दिया जिल्लामा डिसेम्बर १० का दिन जिल्ला स्थित सरोकारवालाहरुको समन्वय र सहकार्यमा अन्तर्राष्ट्रिय मानवअधिकार, शान्ति दिवस र बेपत्ता पार्ने कार्य विरुद्धको दिवसको

आयोजना गरेको थियो ।

- हरप्लेसले रुकुम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, दाढ़, वाँके र वर्दियामा सेप्टेम्बर २१ मा अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति दिवश २०७७ को अवसरका “शान्तिकालागी एक साथ, सबैकालागी मर्यादा, सम्मान र सुरक्षा” भन्ने मुल नाराका साथ मनाईएको छ । कार्यक्रम जिल्ला स्थित सरकारी, गैरसरकारी, राजनितिक दल र स्थानीय नागरिकहरुको सहकार्यमा आयोजना गरिएको थियो ।

- हरप्लेसले छन्द रूपान्तरण र शान्ति स्थापनालाई टेवा पुरयाउनका लागी रेडियो कार्यक्रम शान्ति जागरणको निर्माण गरि मध्यपश्चिमका ७ वटा स्थानीय एफ एमवाट प्रशारण गरेको छ । यो वर्षमा २४ वटा इपिसोड निर्माण गरि १६८ पटक प्रशारण गरेको छ । परिणामस्वरूप संकमणकालीन न्याय प्रवाहका लागि आयोगहरूले गरेको प्रक्रियाका वारेमा छन्द पीडितहरुलाई जानकारी गराउने र

समयमा न्यायको प्रक्रियामा सहभागिताकालागी सहयोग गरेको छ । स्थानीय निकायहरुको योजना प्रक्रिया, सार्वजनिक सेवा प्रवाका वारेमा नागरिकहरुलाई जानकारी गराउनमा टेवा पुगेको छ ।

- जिल्ला तथा स्थानीय स्तरीय संकमणकालीन न्याय तथा शान्ति मञ्चको बैठक आयोजना भएको छना यो वर्ष ७ वटा जिल्लामा १४ वटा बैठक र ३५ वटा साविकको गाविसमा ४७ बैठकहरुको आयोजना भएको थियो । जसमा ६२९ छन्द पिडितहरुको सहभागिता रहेको थियो । बैठकले संकमणकालीन न्यायका लागी बनेका आयोगहरुका वारेमा छलफल, स्थानीय तहमा छन्द पिडितहरुको अधिकार सुनिचित कसरी गराउने भन्ने विषयमा छलफल गरि छन्द पीडितहरुलाई सचेत गराई परिचालन गरिएको थियो ।
- यस वर्ष ७० वटा गाविस स्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना भयो जसमा स्थानीय नागरिक, सरोकारवाला निकायहरु गरि १६७३ जनाको सहभागिता रहेको थियो । उक्त अन्तरक्रिया मा स्थानीय निकायहरूले प्रवाह गर्ने सेवा सुविधाको प्रभावकारीता र स्थानीय समुदायको पहुँच विषयमा गरिएको थियो । परिणामस्वरूप साविकका गाविसहरूले छन्दपीडितहरुको क्षमता अभिवृद्धीका लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- हरप्लेसले ७ वटा जिल्लामा १४७ वटा संकमणकालीन न्याय तथा शान्ति मञ्चको बैठक आयोजना सम्पन्न भएका छन ।

उद्देश्य—३, सामाजिक जवाफदेहिता अभिवृद्धी

क) भ्रष्टाचार विरुद्धको नागरिक अभियान

लोकतन्त्रमा विधिको शासन, नागरिक सहभागीता, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, निश्पक्ष प्रशासन मार्फत सुशासन कायम गर्नु हाम्रो दायीत्व हो । त्यसैले दिगो विकासकालागी सुशासन, सुशासनकालागी मेरो प्रतिवद्धता “म भ्रष्टाचार विरोधी, शुन्य भ्रष्टाचारमा वृद्धि” भ्रष्टाचार वन्द । भन्ने मुल अभिप्रायका साथ हरप्लेसले रुकुम, सल्यान, प्युठान र रोल्पा जिल्लामा जिल्ला ले भ्रष्टाचार विरुद्धको नागरिक अभियान द सेप्टेम्बर २०१७ सम्पन्न गरेको छ ।

खासगरी भ्रष्टाचार विरुद्धको अभियानमा क्रियाशील ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनलको ‘भ्रष्टाचार अवधारणा सूचकांक २०१६’ मा समेटिएका १ सय ७६ मुलुकमध्ये सुशासन कायम गर्नेमा नेपाल १ सय ३१ औं स्थानमा छ यो भनेको बढी भ्रष्टाचार हुने मुलुकको ४५ औं र दक्षिण एसियाका आठ मध्ये तेस्रो भ्रष्ट मुलुकको सूचीमा परेको छ । राज्यको पुर्न संरचना, निर्वाचन मार्फत जनप्रतिनिधिहरुको छानौट र स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको अधिकारले स्थानीय तहको दिगो विकास निश्चित छ । यस सन्दर्भमा भ्रष्टाचार नियन्त्रणका लागि जनप्रतिनि, कर्मचारी र नागरिक समाज लगायतका सबै सरोकारवाला

निकायहरुको भुमिका लाई प्रभावकारी बनाउने र स्थानीय निकायहरुलाई सुन्य भ्रष्टाचार बनाउनका लागि यो अभियान गरिएको हो । हरप्लेसले यो अभियानको आयोजना गर्नका लागि जिल्ला समन्वय समिति, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, नागरिक समाज, पत्रकारहरुको समन्वयमा आयोजना गरिएको थियो । कार्यक्रम सबै जिल्लामा र्यालीवाट शुरु भई कोण सभामा परिणत भएको थियो । कार्यक्रममा “म भ्रष्टाचार विरोधी, शुन्य भ्रष्टाचारमा वृद्धि” भ्रष्टाचार वन्द भन्ने मुल नारालाई आत्मसाथ गर्दै जनप्रतिनिधि लगायतले हस्ताक्षर गरि कार्यक्रमको समापन गरिएको थियो ।

ख) सल्यानमा साभा सभा आयोजना

हरप्लेसले पारस्परिक जवाफदेहिता परियोजना

अन्तर्गत सल्यानमा साभा सभा सम्पन्न भएको छ । खासगरि राज्यले प्रवाह गर्ने सेवाको प्रभावकारी कार्यान्वयन र कार्यान्वयनका लागी सहयोग गर्न यो कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो । हरप्लेस नेपाल सल्यानको आयोजनामा मिति २०७४ असोज ४ गते कृषि विकास अधिकृत अम्मर राज शर्मा घिमिरे को अध्यक्षता आयोजना भएको थियो । साभा सभामा खास गरि स्थानीय सभामा आएका सवाल, सार्वजनिक खर्च पछ्याई प्रतिवेदन, सार्वजनिक तथा निजि समुहले गरेका निर्णयहरूलाई सार्वजनिक गर्नका लागी यो जिल्लाका सरोकारवालाहरूका विच आयोजना गरिएको थियो । यो सभा कृषि र शिक्षामा भएका निर्णयहरूको सार्वजनिक गरिएको थियो । परिणामस्वरूप क) कृषि वाट अनुदान लिने फार्महरूले अनिवार्य कृषि विमा गराउने ख) कृषि विमा लाई प्रभावकारी बनाउन एन एल जि विमा कम्पनी सँग सम्झौता गरेका कृषि जेटि र जेटि ए लाई अभिकर्ता तालिम दिएर कृषि विमा लाई कृषकको सहजताका लागी कार्य संचालन गरिने ग) सुचिकृत विषादि बाहेक अन्य विषादि प्रयोग गरे नगरेका जाँच गर्ने घोसणा सहित साभा सभा सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रममा शारदा नगरपालिका प्रमुख तथा उप प्रमुख कृषि, शिक्षा,

स्वास्थ्य , सार्वजनिक तथा निजि समुह ,हेड नेटवर्क , पत्रकार नागरिक समाज , युवा क्लब , आमा समुह , वाल क्लब गैरसरकारी संस्था प्रमुख एवं प्रतिनिधि जम्मा ४५ जनाको सहभागिता रहेको थियो

- हरप्लेसले पारस्परिक जवाफदेहिता कार्यान्वयन गर्न र स्थानीय सवालहरूको पहिचान गरि समाधानका लागी ४ वटा जिल्लामा ८ वटा स्थानीय सभाको गठन गरेको छ । जसमा स्थानीय स्तरमा विभिन्न समुह संस्था र जनप्रतिनिधि थरि १९९ जना आवद्ध भएका छन्।
- हरप्लेसले सार्वजनिक सेवा र स्रोतका विषयमा नितिगत पैरवीका लागी सल्यान, प्युठान, रोल्पा र रुकुम जिल्ला सार्वजनिक तथा निजि समुह जिल्ला समन्वय समितिको संयोजकत्वमा निर्माण गरेको छ जसमा ६० जना आवद्ध भएका छन्।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र जोखीम व्यवस्थापनका क्षेत्रमा भएका सार्वजनिक सेवाको निगरानी र पैरवीका लागी नागरिक समाजका संस्थाहरू विच ४ वटा जिल्लामा हेड नेटवर्क निर्माण भएको छ । ६० वटा संस्थाहरू आवद्ध भई नियमित पैरवी गरेको छ।
- नागरिकहरूलाई सुचना प्रवाह गर्न र शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र जोखीम व्यवस्थापनका बहस छलफल गर्ने केन्द्रका रूपमा रुकुम, रोल्पा, सल्यान र प्युठान जिल्लाका गाउँउपालीका हरूमा सृजनशिल शाखा स्थापना भएको छ।

उद्देश्य-४, संस्थागत क्षमता विकास

क) संस्थाको क्षमता विश्लेषण(OCA): हरप्लेसले संस्थाको सुशासन प्रक्रिया र संस्थागत क्षमताको सुदृढिकरण गर्न, एक दक्ष, योग्य र सबल नागरिक संस्थाका रूपमा स्थापित गर्नका लागि MITRA SAMAJ को समन्वयमा ४ दिने संस्थाको क्षमता विश्लेषण कार्यशालाको आयोजना गरेको छ। संस्थाका कार्यसमिति पदाधिकार, कर्मचारीहरूका विचार छलफल, समिक्षाका आधारमा यो कार्यशाला गरिएको थियो। कार्यशालामा सुशासन र संस्थागत व्यवस्थापन, संस्थाको मुख्य क्रियाकलापहरूको प्रभावकारीता, संस्थाको वित्तीय व्यवस्थापनको सुदृढिकरण, कार्यक्रमको प्रभावको तथ्यहरूलाई बढाउने क्षेत्रमा विश्लेषण गरिएको थियो। परिणामस्वरूप कार्यशालामा संस्था भित्र देखिएका अपुरा काम का लागि संस्थागत सुधार योजना -IIP)निर्माण भई कार्यान्वयन भईरहेको छ।

ख) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेसीकरणका -जेसी) अडिट: हरप्लेसले गरेका काम, व्यवहार, निर्ति र योजना जेसी मैत्री बनाउनका लागि स्त्री शक्ति नेपालको समन्वयमा २ दिने कार्यशालाको आयोजना गरिएको थियो। कर्मचारी र कार्यसमितिका पदाधिकारी विच हरप्लेसले गरेका अभ्यासहरूको समिक्षा गर्दै आगामी दिनका लागि जेसीमा सुधार योजना निर्माण गरिएको छ।

ग) पैरवी मापन सुचकांक : संस्थाको पैरवी योजना, ध्यय, परिकल्पना, उद्देश्य र योजना निर्माणका लागि हरप्लेसले विगतमा गरेका कामको समिक्षा र आगामी दिनमा पैरवी योजना निर्माणका लागि NEPAN को समन्वयमा यो कार्यशाला गरिएको थियो। कार्यशालामा पैरवी

लक्ष्य, योजना तथा रणनीतिहरू, पैरवी सञ्चालन, पैरवीमा संस्थाको प्रतिवद्धता, गठवन्धन, पैरवीको दिगोपनाका वारेमा छलफल गरिएको थियो। हरप्लेसले दिगो पैरवी योजनाका लागी संस्थागत सुधार यो जना निर्माण गरेको छ।

घ) कर्मचारीहरूको क्षमता विकास : हरप्लेसले FHI360 को सहयोग र NEPAN र MITRA Samaj को द्वारा सामाजीक जवाफदेहीता औजाहरूका वारेमा ४ जना कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृदीका लागी तालीम प्रदान गरेको छ। त्यसैगरि पैरवी तालीम ४ जनालाई, जेसी तालीम २ जना लाई ICT तालीम १ जना र स्रोत परिचालन तालिम २ जना लाई प्रदान गरेको छ।

महत्वपूर्ण सिकाईः

- समन्वय र सहकार्य एक त्यस्तो माध्यम हो जसले रचनात्मक कामको थालनी गरि साभा कामकालागी सहकार्यात्मक र सृजनात्मक कार्य को वातावरणको प्रारम्भ गर्दै।
- पैरवी गर्नका लागी मुख्यत सवाल छनौट एक प्रमुख कुरा हो। सवाल छनौ गर्दा स्थानीय नागरिकका आवश्यकतामा आधारित हुनु पर्दछ। र पैरवी गर्दा तथ्य, प्रमाणमा आधारित रहेर हुनु पर्दछ। पैरवी एक समन्वय क्रियाकलाप होइन यसका लागी एक ठोस योजनाको आवश्यकता पर्दछ। योजना अनुसार पैरवी गरे मात्र सवालाई निष्कर्षमा पुरयाउन सकिन्छ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहका लागी राज्यले निर्माण गरेका नितिहरूको अध्ययन, विश्लेषण, निगरानी र तथ्यमा आधारित भई वकालतले एक दबाद सृजन गर्न महत्वपूर्ण हुन्छ।

हरप्लेस द्वारा सञ्चालन गरिएका परियोजनाहरूको संक्षिप्त जानकारी

१. संकमणकालीन न्याय र शान्ति प्रवर्द्धनका लागी स्थानीय क्षमता विकास

परियोजनाको नाम	संकमणकालीन न्याय र शान्ति प्रवर्द्धनका लागी स्थानीय क्षमता विकास
परियोजना अवधि	१ नोभेम्बर, २०१५ देखि ३१ अक्टोबर २०१८
सहयोगी निकाय	Governance Facility, GF
प्रतिवेदन अवधि	१श्रावण २०७३ देखि ३० असार २०७४
जम्मा बजेट रु.	
परियोजना कार्यक्षेत्र	रुकुम, रोल्पा, सल्यान, पुठान, दाढ, वाँके र वर्दिया जिल्लाका ३५ वटा गाविस(प्रत्येक जिल्लामा ५ वटा गाविस) का ३५ वटा विद्याल, ४२ वटा संकमणकालीन न्याय तथा शान्ति मंच)
लाभान्वित समुह	कार्यक्रमले ६३० जना छन्द पिडित, ३५०० जना वालवालीका, सिमान्तकृत समुदायका मानिसहरु, १०७५ जना युवाहरु, र राजनीतिक दल, सरकारी कार्यालयहरु तथा सुरक्षाकर्मीहरु, जिल्ला र क्षेत्रिय स्तरका नागरिक समाजका संघ संस्थाहरु कार्यक्रमवाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित भएका छन् ।
कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उद्देश्य	स्थानीय स्तरको शासन प्रणाली, मानवअधिकार र दिगो शान्ति प्रवर्द्धनको पूर्वाधार लागि आधारभूत क्षमता विकास गर्ने ।
कार्यर्थको तत्कालीन उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> ■ छन्दपिडितहरुको संकमणकालिन न्याय प्रक्रियामा सशक्त प्रभाव र त्यसबाट उनीहरुलाई लाभ प्राप्त गर्ने । ■ स्थानीय स्तरको शान्ति प्रक्रियामा समुदायस्तरका नागरिकका साथै सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रका सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको सहभागिता बढ़ि गर्ने। ■ क्षेत्रिय र राष्ट्रिय स्तरमा नागरिक समाजका अभियन्ताहरुबीच संकमणकालिन न्याय प्रवर्द्धनका लागि संजाल र सहकार्य बढ़ि गर्ने ।
क्रियाकलापहरु	<ul style="list-style-type: none"> ■ ७ जिल्लामा १४७ नियमित त्रैमासीकरूपमा वैठक ■ ७ वटा गाविसमा युवाक्लबहरुलाई मानवअधिकार, छन्दरुपान्तरण तालिम ■ ६ वटा जिल्लामा सुरक्षाकर्मीलाई मानवअधिकार, संकमणकालीन न्याय र शान्ति निर्माण तालिम, ■ ३५ वटा विद्यालयमा मानवअधिकार तथा शान्ति शिक्षा तालिम ■ ७ वटा जिल्लामा संकमणकालीन न्याय विषयक संवाद कार्यक्रम ■ ३५ वटा गाविसमा सरोकारवालानिकाय संग अन्तरक्रिया ■ शान्ति जागरण रेडियो कार्यक्रम निर्माण र ७ वटा एफ एम वाट प्रशारण ■ ७ वटा जिल्लामा अन्तर सस्कृति शान्ति सदभाव र दिवसीय कार्यक्रम ■ ५ वटा स्थानीय शान्ति समितिका पदाधिकारी संग कार्यशाला ■ त्रैमासीक बुलेटिन, बुकलेट प्रकाशन तथा वितरण

२. नागरिक समाजः पारस्परिक जवाफदेहिता

परियोजनाको नाम	नागरिक समाजः पारस्परिक जवाफदेहिता
परियोजना अवधि	मार्च १, २०१७ देखि २९ फेब्रुअरि २०२०
सहयोगी निकाय	रक्षणांजलि
प्रतिवेदन अवधि	चैत्र १५ देखि असार ३० २०७४
जम्मा वजेट रु.	३५
परियोजना कार्यक्षेत्र	त्रिवेणी र वाफिकोट गाउपालीका रुकुम, कपुरकोट र छायाक्षेत्र गाएपालीका सल्यान, सरुमारानी र नौवहिनी गाउपालीका प्युठान र त्रिवेणी गाउपालीका रोल्पा
लाभान्वित समुह	सिमान्तकृत समुदाय जस्तै सिमान्तकृत महिला, वृद्ध वृद्धा, एकल महिला, नागरिक सचेतना केन्द्रका सदस्य, वडानागरिक मंचका सदस्य र सामुदायिक संस्था, समुदायमा आधारित संस्थाहरु रहेका छन्।
कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उद्देश्य	<p>उद्देश्य १: रचनात्मक वकालतका लागी सार्वजनिक सेवाहरुको निगरानी गर्न समुदाय, जिल्ला, र राष्ट्रिय स्तरमा तल देखि माथि सम्म औपचारिक र अनौपचारिक रूपमा अभ्य सुधारिएको नागरिक समाजको संलग्नता</p> <p>उद्देश्य नं २: उपलब्ध Gon सामाजिक उत्तरदायित्वमा अभ्य सुधारिएको नागरिक प्रयोग</p> <p>उद्देश्य नं ३: नागरिकको सार्वजनिक सहभागीतामा वढावा र निगरानीका लागी मिडियामा नागरिक संलग्नता र सुचना, सञ्चार प्रविधि र उपकरण मा अभ्य सुधार</p> <p>उद्देश्य नं ४: नागरिक समाज संस्थागतको सुशासन, आर्थिक दिगोपना, अनुसन्धान र सिकाई, रचनात्मक वकालत र लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणमा सुधार</p>
क्रियाकलापहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● ४ वटा जिल्लाका ८ गाउपालीका मा ८ वटा स्थानी सभा CA को गठन र २ वटा स्थानीय सभाको बैठक आयोजना। ● ४ वटा जिल्लामा PPWG निर्माण र १ बैटक आयोजना ● ४ वटा जिल्लामा HEAD नेटवर्क निर्माण र नियमित बैठक आयोजना ● सल्यान जिल्लामा १ पटक साभा सभाको आयोजना ● सल्यान जिल्लामा PETS आयोजना ● रुकुम र रोल्पामा २ वटा मिडिया मोबाइल क्याम्प आयोजना ● ४ वटा जिल्लामा सृजनशिल शाखा को स्थापनका लागी पहल ● १ पटा OCA, ARI, GESI Audit को आयोजना ● कर्मचारी लाई सामाजिक जवाफदेहिता, वैरवी, ICT, स्रोत परिचालन तालीम

३. स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम

परियोजनाको नाम	स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम (LGCDP)
परियोजना अवधि	२०७३ साउन १ गतेदेखी २०७४ असार ३० सम्म
सहयोगी निकाय	जिल्ला विकास समिति रुकुम
प्रतिवेदन अवधि	१ श्रावण २०७२ देखी ३० असाढ २०७३
जम्मा बजेट रु.	३,००,०००।
परियोजना कार्यक्षेत्र	रुकुमकोट, काँडा, मोराबांग, पिपल, पोखरा, स्यालापाखा, चुनबाँग, चौखावांग, रुङ्घा, छिबाँग र भलाक्चा गाविस
लाभान्वित समुह	समुदायका विपन्न तथा पछाडी परेका समुह (गरिव, महिला, दलित, जनजाति, अल्पसंख्यक)
कार्यक्रमको लक्ष्य	सामाजिक सशक्तिकरण र सामाजिक रूपान्तरणको माध्यमबाट आम नागरिकको जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउनु, सार्वजनिक क्षेत्रबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवा र सुविधालाई प्रभावकारी बनाई यस्ता सेवाहरूमा नागरिकको पहुँच सहज गराउनु, नागरिकहरू विशेष गरी विपन्न वर्गको विकासका लागि विद्यमान आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा अन्य संरचनागत अवरोधहरू हटाई नागरिकहरूको जीवनस्तर माथि उठाउनु,
कार्यक्रमवाट अपेक्षित नतिजा वा प्रतिफल	<ul style="list-style-type: none"> ■ स्थानीय स्तरमा पछाडी परेका समुदायको जिवनस्तरमा बढ्दि भई स्थानीय सुशासन प्रबद्ध न हुनेछ । ■ समुदायमा अधिकार, कर्तव्य र दायित्व बोध भई सामाजिक सशक्तिकरणमा टेवा पुने छ । ■ समुदाय स्तरमा काम गर्ने विभिन्न निकाय विच समन्वय र सहकार्यको वाताबरण सिर्जना हुने छ ।
क्रियाकलापहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ पिए फर्म तयार गरिएको ११ वटै गाविसमा । ■ गाविसमा नियमित अनुमगन । ■ बालभेला सञ्चालन सबै गाविसमा । ■ वडा नागरिक मञ्चको क्रियासिलता मापन तथा बर्गकरण गरिएको । ■ गाँउ परिषदहरूमा समान सहभागिताका लागि लक्षित समुहसँग लिंग । ■ नियमित रूपमा ११ वटा गाविस का वडा नागरिक मञ्चका बैठक संचालन । ■ नागरिक सचेतना गठन र केन्द्रमा रिफलेक्ट कक्षा संचालन ।

वित्तीय विवरण

Human Rights Protection and Legal Service Centre (HRPLSC)

Nepal

Income Statement

For the Period 1 Sravana 2073 to 31st Ashad 2074 (16 July 2016 - 15 July 2017)

Particulars	Schedule es	LGCDP	GF	PRAM/CECI	FHI-360	CORE FUND	Current-year Total	Previous Year Total
Opening Balance of Operating Fund (A)	1	(50,888.00)	823,867.59	291,898.98	-	3,980,592.77	5,045,471.44	4,309,363.35
Receipt During the period (B)	2	469,000.00	13,349,272.00	424,027.80	2,481,947.17	657,554.10	17,381,801.07	15,709,741.01
Available Fund (A+B)		418,112.00	14,173,139.69	715,926.78	2,481,947.17	4,638,146.87	22,427,272.51	20,019,104.36
EXPENSES								
Program Expenses on LGCDP	8	177,341.00	10,796,515.05	698,475.59	1,248,967.17	-	177,341.00	
Program Expenses on GF	9	-	-	-	-	-	10,796,515.05	
Program Expenses on PRAM/CECI	10	-	-	-	-	-	698,475.59	
Program Expenses on FHI-360	11	-	-	-	-	-	1,248,967.17	
HRPLSC Core Expenses	12	-	-	-	-	-	1,953,037.21	
Total Expenses (C)		177,341.00	10,796,515.05	698,475.59	1,248,967.17	1,953,037.21	14,874,336.02	14,733,629.83
Surplus Fund (B-C)		291,659.00	2,552,756.95	(274,447.79)	1,232,980.00	(1,295,483.11)	2,507,465.05	976,111.18

Schedule-13: Significant accounting policies and notes to account

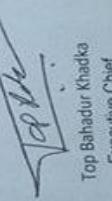
As per our report of even date

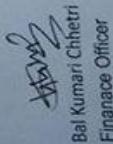
CA. Ananda Raj Shama
Partner
Wagle & Associates

Lalit Budha Magar
Chairman

Top Babadur Khadka
Executive Chief

Bal Kumar Chhetri
Finance Officer

“म भ्रष्टाचार गर्दिन, भ्रष्टाचार गर्न दिन र यहन्त”

मानवअधिकार संरक्षण तथा कानूनी सेवा केन्द्र, हरप्लेस- नेपाल